

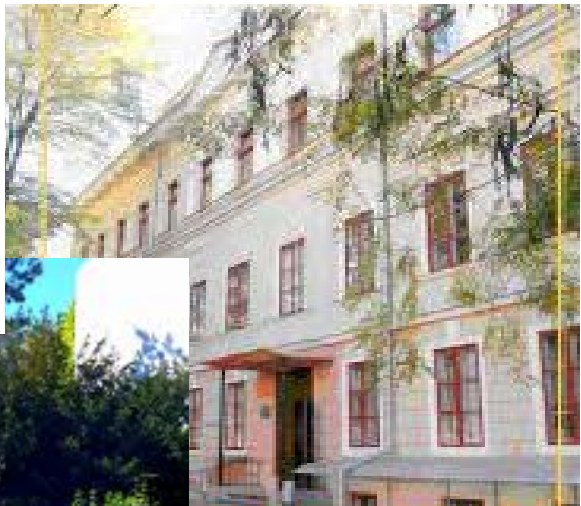

ІДЕЇ. ПРАКТИКИ. ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Науково-методичний альманах

У двох частинах

Частина 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РАДА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

*до 160-річного ювілею Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова*

ІДЕЇ. ПРАКТИКИ. ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Науково-методичний альманах
У двох частинах

Частина 1

Одеса
ОНУ
2025

УДК 378.147.016:001.895]:378.4(477.74)(082)

I-291

*Рекомендовано до видання вченою радою
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 9 від 22 квітня 2025 р.*

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор І. М. Коренева
доктор педагогічних наук, професор В. В. Корнєшук
доктор історичних наук, професор О. В. Сминтина

I-291

Ідеї. Практики. Перспективи сучасної освіти [Електронний ресурс] :
наук.-метод. альм. : у 2-х ч. / за ред. В. І. Труби, М. І. Ніколаєвої,
С. П. Гвоздій. – Електронні текстові дані (1 файл : 6,4 МБ). – Одеса :
Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. – Ч. 1. – 385 с.
ISBN 978-966-186-345-2

Науково-методичний альманах містить матеріали з кращими практиками науково-методичної роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників Одеського національного університету імені І. І. Мечникова та інших закладів освіти. Авторами висвітлено можливості імплементації сучасних технологій викладання у закладах освіти; визначаються пріоритетні напрями оптимізації освітнього процесу в закладах вищої освіти; актуалізовано, популяризовано кращі теорії та практики фахової передвищої та вищої освіти в контексті реформ і викликів сучасності.

Альманах викликає інтерес у широкого кола науковців, викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, здобувачів вищої освіти, докторантів, вчителів загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів.

УДК 378.147.016:001.895]:378.4(477.74)(082)

*Опубліковані матеріали відображають точку зору авторів, яка може не збігатись
з позицією редколегії. Тексти друкуються в авторській редакції.*

ISBN 978-966-186-345-2

© Автори статей, 2025

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2025

**Редакційна колегія науково-методичного альманаху
«Ідеї. Практики. Перспективи сучасної освіти»**

Труба Вячеслав Іванович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін, ректор ОНУ імені І. І. Мечникова – головний редактор;

Ніколаєва Майя Іванівна – кандидат політичних наук, доцент, професор кафедри політології факультету міжнародних відносин, політології, соціології, перший проректор, Голова науково-методичної ради ОНУ імені І. І. Мечникова – заступник головного редактора;

Гвоздів Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти біологічного факультету, керівник навчального відділу ОНУ імені І. І. Мечникова – відповідальний секретар.

Члени редколегії:

1. Бойченко Лариса Анатоліївна, фахівець першої категорії відділу забезпечення якості освітньої діяльності – технічний секретар.

2. Голоденко Ірина Олександрівна – голова НМК ЕПФ, старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін економіко-правового факультету;

3. Григорович Олена Володимирівна – голова НМК факультету РГФ, к. пед. н., доцент кафедри іспанської філології;

4. Гузенко Олена Михайлівна – голова НМК факультету хімії та фармації, к. хім. н., доцент кафедри аналітичної та токсикологічної хімії;

5. Іванова Олена Андріївна, голова НМК факультету журналістики, реклами та видавничої справи, декан факультету журналістики, реклами та видавничої справи доктор наук із соціальних комунікацій, професор;

6. Кременчуцька Маргарита Костянтинівна – голова НМК факультету психології та соціальної роботи, к. психол. н., професор кафедри диференціальної та спеціальної психології;

7. Левченко Галина Сергіївна – голова НМК факультету історії та філософії, к. іст. н., доцент кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін;

8. Максимова Юлія Олександрівна – старший викладач кафедри економіки та підприємництва, Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова;

9. Набока Олена Миколаївна – завідувач кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням, факультет романо-германської філології, к. філол. н., доцент;

10. Підгорна Світлана Яківна – голова НМК біологічного факультету, к. біол. н., доцент кафедри зоології, гідробіології та загальної екології;

11. Пружина Валентина Павлівна – заступник директора наукової бібліотеки з наукової роботи;

12. Стрій Людмила Іванівна – декан філологічного факультету, к. філол. н.;

13. Хорошилов Олег Юрійович – голова НМК факультету МВПС, заступник декана факультету МВПС з навчально-методичної та виховної роботи, к. політ. н., доцент кафедри політології;

14. Чугай Ангеліна Володимирівна – голова НМК факультету гідрометеорології і екології, д. техн. н., завідувачка кафедри екології та охорони довкілля, професор.

6. Левченко В. В. Історія Одеського інституту народної освіти (1920–1930 рр.): позитивний досвід невдалого експерименту / Відп. ред. В. М. Хмарський; наук. ред. Т. М. Попова. Одеса: ТЕС, 2010. 428 с.
7. Наша школа. 1923. № 1. С. 1.
8. Наша школа. 1925. Ч. 1–2. С. 1.

УДК 378.147:37.011.3

Листопад О. А., д. пед. н., професор,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

lystopad.aa@pdpu.edu.ua

Листопад Н. Л., к. пед. н.,

Комунальний заклад «Одеський педагогічний фаховий коледж»

(м. Одеса, Україна)

natasha.listopad@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У дослідженні аналізуються поняття «проєкт», «проєктування», «дослідження», визначено сутність поняття «проєктно-дослідницька діяльність здобувачів закладів освіти». Встановлено труднощі та виклики організації проєктно-дослідницької діяльності. Проаналізовані особливості організації проєктно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладу вищої та фахової передвищої освіти. Наведено теми проєктно-дослідницьких завдань для майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: проєктно-дослідницька діяльність, моделі проєктно-дослідницької діяльності; цифрове освітнє середовище.

Abstract. The study analyzes the concepts of “project”, “design”, “research”, and defines the essence of the concept of “project and research activity of students in educational institutions”. The challenges and difficulties in organizing project and research activities are identified. The characteristics of organizing project and research activities for students within the digital educational environment of higher and professional higher education institutions are examined. Additionally, the study presents topics for project and research tasks designed for future preschool education.

Key words: *project and research activity, models of project and research activity; digital educational environment.*

Актуальність. Актуальність проблеми організації проєктно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладу вищої та фахової передвищої освіти зумовлена сучасними тенденціями сталого розвитку системи освіти України, інформаційного суспільства та швидкими темпами цифровізації в Україні [1; 4]. У сучасному світі цифрові технології проникають у всі сфери життя, включаючи освіту [2]. Здобувачі закладів вищої та фахової передвищої освіти потребують компетентностей у використанні цифрових інструментів для ефективного виконання освітніх і професійних завдань [5]. Організація проєктно-дослідницької діяльності у цифровому середовищі сприяє адаптації студентів до викликів сучасного ринку праці.

На думку вчених (І. Бех, В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Згуровський, В. Кремень, В. Луговий, О. Ляшенко, С. Ніколаєнко, П. Саух, С. Сисоєва, О. Топузов та ін.) уміння працювати з інформацією, здійснювати дослідження, критично мислити, співпрацювати в команді, комунікувати в цифровому середовищі та створювати інноваційні проєкти є важливими складовими освіти ХХІ століття. Дослідники стверджують, що проєктно-дослідницька діяльність є ефективним інструментом для розвитку означених компетентностей. Дослідження (В. Антонюк, І. Бородкіна, С. Карплюк, І. Кучерак, О. Саган, Н. Сачанюк-Кавецька, І. Тимофєєва та ін.) доводять, що цифрове освітнє середовище дозволяє враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, надаючи їм можливість працювати у власному темпі, вибирати цікаві для них проєкти та дослідження, а також отримувати доступ до великих обсягів ресурсів.

Використання цифрових технологій у проєктно-дослідницькій діяльності сприяє інтерактивності освітнього процесу. Науковці (О. Антонова, М. Кадемія, Л. Карташова, О. Кіндратець, О. Наливайко, С. Симоненко та ін.) зазначають, що завдяки доступу до різноманітних інструментів (онлайн-платформ, симуляторів, аналітичних програм) студенти можуть проводити реальні дослідження, аналізувати дані та моделювати ситуації. Доведено, що цифрове середовище надає можливість співпраці з іншими закладами освіти, науковцями та експертами з усього світу, що стимулює розвиток міждисциплінарних проєктів та інтеграцію різних наукових підходів (О. Буров, Т. Вакалюк, М. Лещенко, С. Литвинова, І. Мардарова, М. Мар'єнко, О. Овчарук, В. Олексюк, О. Спірін, М. Шишкіна, А. Яцишин та ін.).

Події останніх років, зокрема війна, пандемія COVID-19, актуалізували питання організації якісного освітнього процесу в дистанційному або змішаному

форматі [5]. Проектно-дослідницька діяльність у цифровому середовищі стала одним із способів забезпечення ефективності та мотивації здобувачів освіти, отже організація проектно-дослідницької діяльності у цифровому освітньому середовищі є не лише вимогою часу, але й важливою умовою для формування сучасного фахівця, здатного до інноваційної та дослідницької діяльності у швидкозмінному світі [3; 4].

Мета – проаналізувати особливості організації проектно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладу вищої та фахової передвищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Проблема організації проектно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладів вищої та фахової передвищої освіти зумовлена стрімким розвитком технологій, цифровізацією освітнього процесу та підвищенням вимог до якості професійної підготовки молоді. У сучасному суспільстві, що характеризується динамічними змінами, здатність працювати з інформацією, критично мислити, генерувати нові ідеї та впроваджувати їх у практику є основними компетенціями, які необхідно розвивати у студентів. У багатьох сучасних дослідженнях українських вчених (В. Биков, О. Гриценчук, Н. Клокар, О. Кузьмінська, А. Лотоцька, В. Степанов, В. Франчук та ін.) зазначається, що цифрове середовище змінює традиційні підходи до організації освітнього процесу, відкриваючи нові можливості для інтерактивної взаємодії, доступу до інформації, співпраці та створення інноваційних продуктів. Аналіз психолого-педагогічної літератури (Т. Вакалюк, Н. Ількевич та ін.) показав, що використання хмарних технологій, платформ для управління проектами та інструментів для дистанційного навчання дозволяє організовувати освітню діяльність на якісно новому рівні.

Отже, проектно-дослідницька діяльність сприяє розвитку таких навичок, як комунікація, робота в команді, планування, лідерство, а також здатність до аналізу й синтезу інформації. Означені компетенції є критично важливими для працевлаштування та професійного розвитку у XXI столітті. Виконання проектів дає змогу студентам застосовувати теоретичні знання для вирішення реальних завдань, що підвищує мотивацію до навчання та сприяє підготовці фахівців, здатних вирішувати прикладні проблеми у своїй галузі (В. Білик, Л. Бодько, О. Войний, Н. Грицай, О. Демченко, С. Соболева та ін.).

Необхідно зазначити, що в умовах війни та пандемії, поширення змішаних форм навчання важливо забезпечити ефективну взаємодію між викладачами та студентами, що потребує впровадження інноваційних педагогічних підходів та інструментів. Сучасний ринок праці вимагає від випускників здатності швидко адаптуватися до нових умов, брати участь у багатопрофільних командах та

створювати інноваційні продукти. Проєктно-дослідницька діяльність є одним із ключових інструментів для формування таких якостей.

Аналіз психолого-педагогічної літератури (Л. Василевська, І. Єрмаков, С. Ізбаш, В. Костіна та ін.) показує, що для позначення діяльності, пов'язаної зі створенням нового продукту, результатів вивчення об'єктивної реальності тощо, дослідники використовують такі поняття, як «проєкт», «проєктування», «дослідження». Кожне з цих понять має свої особливості.

На основі категоріального аналізу можна констатувати, що проєкт – це задум або план певної діяльності, що передбачає досягнення конкретної мети за визначений час із використанням заданих ресурсів. Проєкт може стосуватися як матеріальних об'єктів (наприклад, архітектурний проєкт), так і нематеріальних (наприклад, освітній проєкт). Проєктування – це процес розробки проєкту, який включає аналіз, створення концепції, моделювання, планування та визначення методів досягнення поставлених цілей. Проєктування зазвичай орієнтоване на конкретні рішення, наприклад, у сфері інженерії, дизайну або інформаційних технологій. Дослідження – це систематичний процес збору, аналізу й інтерпретації даних для отримання нових знань про об'єктивну реальність. Дослідження може бути фундаментальним (для розширення наукового знання) або прикладним (для вирішення конкретних практичних завдань).

Крім того, слід звернути увагу на те, що поняття «проєкт», «проєктування», «дослідження» часто переплітаються, особливо в міждисциплінарних сферах, де створення нових рішень або продуктів потребує одночасного застосування досліджень та проєктування. Означений зв'язок зумовлений тим, що: проєкт слугує основою для узгодження діяльності, об'єднуючи різні аспекти – від задуму до реалізації, у ньому закладено кінцеву мету, ресурси, строки виконання та ключові етапи. Натомість, проєктування забезпечує практичну реалізацію ідей, передбачених у проєкті, це етап, на якому досліджуються можливі рішення, аналізуються альтернативи, створюються прототипи, плани та моделі. Дослідження є джерелом нових знань, необхідних для обґрунтування та вдосконалення рішень, що розробляються в межах проєктування, без досліджень важко забезпечити інноваційність та актуальність створюваного продукту.

Аналіз сучасного стану засвідчує, що у міждисциплінарних сферах поняття «проєкт», «проєктування», «дослідження» переплітаються, адже вирішення складних завдань вимагає інтеграції знань з різних галузей. В освітніх або соціальних проєктах дослідження використовуються для аналізу потреб цільової аудиторії, а проєктування – для розробки ефективних програм і стратегій. Інтеграція досліджень і проєктування в межах проєкту є основою для досягнення успішних результатів, які відповідають сучасним викликам.

Отже, проєктно-дослідницька діяльність є ключовим компонентом сучасного освітнього процесу, що забезпечує розвиток критичного мислення, креативності, навичок самостійного навчання та роботи в команді. У цифровому освітньому середовищі її організація має свої особливості, які визначаються технологічними, педагогічними та організаційними аспектами. Визначено, що проєктно-дослідницька діяльність здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти – це форма освітньої діяльності, спрямована на розвиток науково-дослідних навичок, креативності, критичного мислення та здатності до самостійного вирішення проблем, означена діяльність поєднує навчання і практику, орієнтуючись на створення реальних чи концептуальних проєктів, які мають практичну або теоретичну цінність.

Доведено, що метою проєктно-дослідницької діяльності здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти є: формування компетентностей, необхідних для вирішення професійних завдань; залучення до досліджень у певній науковій галузі; підготовка до майбутньої професійної діяльності. Визначено етапи проєктно-дослідницької діяльності здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти: визначення теми та мети проєкту; аналіз проблеми, формулювання гіпотези чи дослідницьких питань; планування дослідницької діяльності; збір, аналіз і обробка інформації або даних; розробка практичних рішень чи рекомендацій; презентація результатів (у формі звіту, виступу, презентації тощо).

Аналіз наукової літератури (Н. Абашина, О. Горошкіна, І. Єрмаков, Л. Кратасюк, В. Ницета та ін.) показав, що існують наступні види проєктів: науково-дослідні (дослідження актуальних проблем науки); інноваційні (створення нових продуктів, технологій); соціальні (вирішення актуальних соціальних питань); освітні (розробка методичних матеріалів або освітніх програм).

Спираючись на наукові праці вчених в галузі педагогіки (В. Білик, Л. Бодько, Т. Васютіна, О. Гулько, М. Копельчак, Л. Коц, П. Мазур, В. Минько, О. Огієнко, О. Онопрієнко та ін.) встановлено, що результатами проєктно-дослідницької діяльності здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти є: публікація наукових статей; участь у конференціях, семінарах; розробка стартапів чи інших інноваційних рішень; отримання практичних навичок у професійній сфері. Очевидно, що проєктно-дослідницька діяльність здобувачів освіти сприяє інтеграції теоретичних знань із практичними завданнями; розвиває навички командної роботи, комунікації та управління часом; готує здобувачів освіти до реальних викликів у професійному середовищі.

На матеріалі досліджень (О. Буров, М. Лещенко, С. Литвинова, І. Мардарова, М. Мар'єнко, Н. Морзе, О. Овчарук, В. Олексюк, О. Спирін,

М. Шишкіна, А. Яцишин та ін.) встановлено, що участь у проєктно-дослідницькій діяльності підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці та сприяє їхньому особистісному і професійному розвитку. Сучасне цифрове середовище пропонує широкий спектр інструментів для підтримки проєктно-дослідницької діяльності: платформи для управління проєктами (Trello, Asana, Microsoft Teams); системи управління навчанням (Moodle, Google Classroom); онлайн-інструменти для спільної роботи (Google Docs, Miro, Notion); інструменти для аналізу даних (Excel, Python, Power BI).

На основі даних аналізу наукової літератури (Н. Білик, І. Воротникова, Г. Генсерук, А. Григоренко, О. Жерновникова, О. Романовський, А. Самко, Л. Сущенко, С. Толочко та ін.) та власного досвіду у цифровому середовищі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж» здобувачі освіти мають можливість розвивати не лише професійні знання, але й навички роботи з цифровими технологіями: пошук, аналіз та використання інформації; робота з великими даними та візуалізація; кібербезпека та етика роботи в інтернеті. Цифрові технології сприяють адаптації завдань відповідно до рівня підготовки здобувачів освіти. Викладач може: застосовувати індивідуальні траєкторії навчання; пропонувати різнорівневі завдання; використовувати інструменти для моніторингу прогресу.

Зазначимо, що цифрове середовище підтримує реалізацію змішаного навчання (blended learning) та дистанційної форми роботи, що дозволяє здобувачам освіти: працювати в зручний для них час; залучатися до міжнародних проєктів; використовувати ресурси глобальних освітніх платформ (Coursera, EdX). Цифрове середовище забезпечує можливості для ефективної взаємодії між учасниками проєкту: віртуальні кімнати для обговорень; вебінари та відеоконференції; інструменти для інтерактивного зворотного зв'язку. Слід зазначити, що цифрові інструменти дозволяють автоматизувати процеси оцінювання: тестування та анкетування; аналіз активності здобувачів освіти в онлайн-платформах; використання електронних портфоліо.

Встановлено, що існують труднощі та виклики організації проєктно-дослідницької діяльності: обмежений доступ до необхідного обладнання та програмного забезпечення, відсутність доступу до сучасного обладнання, лабораторій чи інформаційних ресурсів; різний рівень цифрової грамотності серед здобувачів освіти та викладачів; необхідність залучення здобувачів освіти до активної участі в проєктах, не всі студенти вмотивовані брати участь у проєктно-дослідницькій діяльності через відсутність інтересу, страх перед новими завданнями або нерозуміння важливості досліджень; викладачі можуть не мати достатньо досвіду або часу для якісного супроводу проєктно-

дослідницької роботи; проекти часто потребують значного часу, який важко знайти в умовах напруженого освітнього графіка; групи студентів можуть бути гетерогенними за рівнем знань, навичок та інтересів; відсутність стандартизованих процедур організації проектно-дослідницької діяльності може призводити до хаосу; важко оцінити результати дослідницької діяльності через суб'єктивність чи різноманітність критеріїв; як студенти, так і викладачі можуть неохоче приймати нові методи навчання.

Організація проектно-дослідницької діяльності здобувачів освіти у цифровому освітньому середовищі закладів вищої та фахової передвищої освіти має низку особливостей, що обумовлені специфікою цифрових інструментів та ресурсів: використанням онлайн-платформ (Google Workspace, Microsoft Teams, Moodle) для організації спільної роботи, зберігання даних і комунікації; доступом до цифрових бібліотек, наукових баз даних (Scopus, Web of Science) та відкритих освітніх ресурсів; використанням спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу даних, моделювання, візуалізації (SPSS, MATLAB, AutoCAD тощо).

На підставі аналізу результатів дослідження, визначено моделі проектно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладу вищої та фахової передвищої освіти: індивідуальні проекти які забезпечують самостійний розвиток здобувачів освіти; групові проекти, що сприяють формуванню навичок командної роботи, лідерства та взаємодії; міждисциплінарні дослідження які дозволяють поєднувати знання з різних галузей для вирішення складних проблем.

Дидакти звертають увагу на роль викладача в організації проектно-дослідницької діяльності здобувачів освіти у цифровому освітньому середовищі закладів вищої та фахової передвищої освіти. Нами встановлені наступні типи взаємодії викладача і здобувача освіти в організації проектно-дослідницької діяльності в цифровому освітньому середовищі закладів вищої та фахової передвищої освіти: фасилітатор – координує роботу здобувачів, допомагає знаходити ресурси, підтримує ініціативу; ментор – надає індивідуальні рекомендації, допомагає вирішувати проблеми; оцінювач – забезпечує об'єктивне оцінювання, враховуючи як процес, так і результат діяльності.

Досвід організації проектно-дослідницької діяльності в освітньому процесі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж» засвідчив, що цифрове освітнє середовище повинно відповідати наступним вимогам:

доступність – можливість використання незалежно від місця перебування (онлайн-доступ), інтуїтивно зрозумілий інтерфейс для всіх учасників освітнього процесу, незалежно від рівня їхньої цифрової грамотності;

гнучкість – можливість організації освітнього процесу в асинхронному чи синхронному режимі, легке налаштування під конкретні цілі проєктів та завдань;

функціональність – інтеграція різних інструментів для роботи з текстами, таблицями, графіками, мультимедійними матеріалами, наявність інструментів для спільної роботи, таких як дошки для брейншторму, чат-кімнати та відеоконференції;

візуалізація процесів – використання інфографіки, дашбордів для демонстрації прогресу, що досліджується;

дистанційна співпраця – ефективна організація роботи за допомогою комунікаційних технологій;

безпека та конфіденційність – захист персональних даних учасників освітнього процесу; безпечний обмін файлами та інформацією;

мотиваційні аспекти – інтеграція елементів гейміфікації для заохочення учасників проєкту до активної роботи, можливість відстеження особистих досягнень та отримання зворотного зв'язку;

технічна підтримка – постійний доступ до технічної підтримки для вирішення можливих проблем, оновлення та розвиток платформи відповідно до сучасних тенденцій.

Наведемо можливі теми проєктно-дослідницьких завдань для майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, які можна реалізувати в освітньому процесі закладу вищої освіти або фахової передвищої освіти:

Тема «Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку»: розробка інтерактивних методичних матеріалів для розвитку уяви, фантазії та творчого мислення у дітей, дослідження впливу мультимедійних технологій на розвиток художніх здібностей дітей.

Тема «Цифрові ресурси для навчання та виховання дошкільників»: створення інтерактивних ігор для навчання базових математичних і мовленнєвих навичок, аналіз доступних освітніх платформ і додатків для роботи з дітьми дошкільного віку.

Тема «Розвиток мовленнєвих компетентностей дошкільників»: розробка віртуального мовленнєвого середовища для формування навичок зв'язного мовлення, використання інтерактивних аудіокниг для збагачення словникового запасу дітей.

Тема «Формування основ здорового способу життя»: розробка цифрового контенту (відео, інтерактивних завдань) для формування уявлень про здоровий

спосіб життя, дослідження впливу інтерактивних занять на формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей.

Тема «Екологічне виховання дошкільників»: створення мультимедійних матеріалів для формування у дітей дбайливого ставлення до природи, дослідження впливу віртуальних екскурсій на екологічну свідомість дітей.

Тема «Соціалізація дітей дошкільного віку»: вивчення ролі цифрових ресурсів у розвитку навичок комунікації та співпраці, створення цифрових сценаріїв ігор для розвитку соціальних навичок.

Тема «Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти»: розробка цифрових дидактичних матеріалів для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, дослідження ефективності адаптивних цифрових інструментів для інклюзивного навчання.

Тема «Гейміфікація в дошкільній освіті»: розробка проєктів інтерактивних ігор для розвитку пізнавальної активності дітей, дослідження ефективності гейміфікованих освітніх технологій для дітей дошкільного віку.

Тема «Використання доповненої та віртуальної реальності»: розробка сценаріїв віртуальних подорожей для вивчення культурного та природного світу, дослідження впливу AR/VR технологій на розвиток пізнавальної активності дітей дошкільного віку.

Тема «Емоційний розвиток дітей дошкільного віку»: використання цифрових ресурсів для розвитку емоційного інтелекту (ігри, відео, вправи), дослідження впливу інтерактивних методів на формування емоційної стабільності у дітей.

Тема «Культурно-естетичне виховання»: розробка цифрових матеріалів для ознайомлення дітей з мистецтвом (музика, живопис, театр), створення інтерактивних історій для розвитку естетичного смаку дошкільників.

Отже, цифрове освітнє середовище є потужним інструментом для організації проєктно-дослідницької діяльності, але його ефективність залежить від рівня готовності як студентів, так і викладачів до використання сучасних технологій. Цифрове освітнє середовище відкриває нові можливості для організації проєктно-дослідницької діяльності, зокрема доступ до глобальних інформаційних ресурсів, інструментів для співпраці та комунікації, а також автоматизації окремих процесів (аналіз даних, підготовка матеріалів тощо). Цифрові інструменти дозволяють студентам працювати незалежно, самостійно обираючи теми досліджень, методи роботи та засоби представлення результатів, що сприяє формуванню навичок самоменеджменту та відповідальності.

Висновки. Проведений аналіз особливостей організації проєктно-дослідницької діяльності здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі закладу вищої та фахової передвищої освіти дозволяє стверджувати, що цифрове

середовище створює умови для ефективної співпраці студентів у межах проєктів, використовуючи платформи для спільного редагування документів, комунікації (Zoom, Microsoft Teams, Google Workspace тощо) та обміну інформацією. Інструменти аналізу даних у цифровому середовищі допомагають адаптувати навчальні матеріали та завдання до індивідуальних потреб і рівня підготовки здобувачів освіти, забезпечуючи ефективніший розвиток їхніх дослідницьких компетенцій. Віртуальні лабораторії, електронні бібліотеки, онлайн-курси та навчальні платформи розширюють можливості для проєктної та дослідницької діяльності, забезпечуючи студентів необхідними матеріалами та інструментами. Використання цифрового середовища вимагає додаткових зусиль з боку викладачів та студентів, пов'язаних із освоєнням технологій, подоланням технічних складнощів, а також розвитком цифрової грамотності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апшай Ф. В. Розвиток ІКТ-компетентності майбутніх фахівців галузі «Культура і мистецтво». *Вісник Черкаського нац. Ун-ту імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». 2021. Вип. 2. С. 105–111.
2. Васильченко Л. В., Шацька Н. М. Досвід реалізації дистанційного навчання в умовах пандемії. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2021. № 10. С. 43–55.
3. Листопад О. А., Мардарова І. К. Модульний курс «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми»: навчальний посібник для студентів зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 192 с.
4. Листопад О. А., Мардарова І. К. Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації пізнавальної діяльності дошкільників : монографія Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 206 с.
5. Пискун О., Джевага Г., Носовець Н. Діджитал-етикет: правила комунікації в умовах онлайн-навчання. *Вісник Нац. Ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2023. Т. 178. № 22. С. 37–45.

Наукове видання

ІДЕЇ. ПРАКТИКИ. ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Науково-методичний альманах
У двох частинах

Частина 1

*Електронне видання мережевого використання
(українською та англійською мовами)*

За ред. В. І. Труби, М. І. Ніколаєвої, С. П. Гвоздій

Затвердж. авт. 23.04.2025. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.
Обсяг 6,4 МБ. Зам. №2944

Видавець і виготовлювач:

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
вул. Університетська, 12, м. Одеса, 65082, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua